

प्रकल्पग्रस्त व्यक्ती व त्यांच्यावर अवलंबून असणाऱ्या व्यक्तींना तसेच भूकंपग्रस्तांना शासकीय सेवेतील गट क व गट ड मधील पदांवर नियुक्ती देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : न्यायप्र-१००९/प्र.क्र.२०२/०९/१६-अ,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२,
दिनांक : २७ ऑक्टोबर, २००९

वाचा :

- १) शा.नि.,सा.प्र.वि., क्रमांक : एसआरव्ही-१०९४/१००४/प्र.क्र.३०/९४/१६-अ, दि. १७.११.९४
- २) शा.प.,सा.प्र.वि., क्रमांक : न्यायप्र-१००८/७/प्र.क्र.५८/०८/(भाग-२)/१६-अ, दि. १८.७.२००८
- ३) शा. नि. , सा.प्र.वि., क्रमांक-भूकंप-१००८/प्र.क्र.१४५/२००८/१६-अ, दि. २७.१०.२००८.
- ४) शा.नि. , सा.प्र.वि., क्रमांक-भूकंप-१००९/प्र.क्र.२०७/२००९/१६-अ, दि. २७.८.२००९.

प्रस्तावना :-

श्री.सुनिल एकनाथ पाटील उर्फ चौधरी प्रकल्पग्रस्त यांनी मा.उच्च न्यायालय औरंगाबाद खंडपीठ येथे याचिका क्र. ७४७२/२००७ दाखल केली होती. या याचिकेवर मा.उच्च न्यायालय औरंगाबाद खंडपीठ यांनी दिनांक ३१.३.२००८ रोजी मुख्यत्वे खालीलप्रमाणे आदेश दिले होते.

अ) प्रकल्पग्रस्तांना ५ टक्के प्राथम्य कोटा ठेवला असल्यामुळे त्यांनी जाहिरातीला अनुसरून खुल्या बाजारातील उमेदवारांप्रमाणे अर्ज करण्याची आवश्यकता नाही आणि खुल्या बाजारातील उमेदवारांशी स्पर्धा करण्याचीही आवश्यकता नाही. त्यांच्या नेमणूका संबंधीत पदाच्या सेवाप्रवेश नियमानुसार पात्रता तपासून व जिल्हाधिकारी/पुनर्वसन अधिकारी यांनी प्रकल्पग्रस्तांच्या ठेवलेल्या ज्येष्ठता यादीनुसार काटेकोरपणे परंतु कोणत्याही स्पर्धात्मक परिक्षेशिवाय करण्यात याव्यात.

ब) प्रतिवादी जिल्हाधिकारी, जळगाव यांनी दिनांक १७.८.२००७ रोजीच्या जाहिरातीस अनुसरून प्रकल्पग्रस्तांशी संबंधित भरती केली असल्यास ती भरती रद्दबातल ठरविण्यात येत आहे.

वरील आदेशांची अंमलबजावणी करण्यासाठी संदर्भाधीन क्र.२ येथील दिनांक १८ जुलै २००८ च्या परिपत्रकान्वये सूचना निर्गमित करण्यात आलेल्या होत्या.

मा.उच्च न्यायालय औरंगाबाद खंडपीठ यांनी दिनांक ३१.३.२००८ रोजी दिलेल्या वरील आदेशानुसार जिल्हाधिकारी जळगाव यांनी दिनांक १७.८.२००७ रोजी लिपिक-नि-टंकलेखक व तलाठी या पदासाठी दिलेल्या जाहिरातीस अनुसरून नियुक्त केलेल्या श्री. सचिन साहेबराव पाटील या प्रकल्पग्रस्त उमेदवाराच्या सेवा दिनांक ३१ जुलै २००८ च्या आदेशान्वये संपुष्टात आणल्या होत्या. त्यामुळे श्री.सचिन साहेबराव पाटील यांनी मा.उच्च न्यायालय, औरंगाबाद खंडपीठ येथे याचिका क्र. ६१००/२००८ दाखल केली होती. सदर याचिका सुनावणीसाठी आली असता, मा.उच्च न्यायालयाने यापूर्वी वर नमूद केलेल्या याचिका क्र. ७४७२/२००७ प्रकरणात मा.उच्च न्यायालय औरंगाबाद खंडपीठ यांनी दि.३१ मार्च २००८ रोजी दिलेले आदेश मा.सर्वोच्च न्यायालयाच्या आदेशाशी विसंगत असल्याने या प्रकरणी निर्णय घेण्याकरीता पूर्ण खंडपीठ स्थापन करण्याची बाब मा.मुख्य न्यायाधीश यांचेकडे सोपविली.

पूर्ण खंडपीठाने याचिका क्रमांक ५२६६/२००८ सह याचिका क्रमांक ६१००/२००८ व याचिका क्रमांक ७१८५/२००८ वर एकत्रित सुनावणी घेऊन दिनांक ९ जुलै २००९ रोजी यापूर्वी मा.उच्च न्यायालय, औरंगाबाद खंडपीठ यांनी दिनांक ३१.३.२००८ रोजी दिलेल्या निर्णयात बदल करून प्रकल्पग्रस्तांची भरती जाहिरात देऊन उमेदवाराची पात्रता तपासून स्पर्धापरिक्षेद्वारे गुणवत्तेच्या आधारे करण्याचे आदेश दिलेले आहेत. सदर आदेशांची अंमलबजावणी करणे आवश्यक आहे.

संदर्भाधीन क्र.१ येथील दिनांक १७.११.९४ च्या आदेशानुसार प्रकल्पग्रस्तांना असलेल्या समांतर आरक्षणांतर्गतच भूकंपग्रस्तांनाही आरक्षण दिले होते व भूकंपग्रस्तांची देखिल ज्येष्ठता यादी प्रकल्पग्रस्तांप्रमाणेच जिल्हाधिकारी, लातूर व उस्मानाबाद यांचेकडे ठेवली होती. त्यामुळे प्रकल्पग्रस्तांप्रमाणे भूकंपग्रस्तांची देखिल नियुक्ती स्पर्धा परीक्षा न घेता ज्येष्ठतेनुसार करण्याचा निर्णय दिनांक २७.१०.२००८ च्या शासन निर्णयान्वये घेण्यात आला होता. तदनंतर संदर्भ क्र. ४ येथील शासन निर्णय दिनांक २७.८.२००९ अन्वये प्रकल्पग्रस्तांतर्गत भूकंपग्रस्तांसाठी ठेवलेले आरक्षण काढून भूकंपग्रस्तांसाठी स्वतंत्रपणे २% समांतर आरक्षण लागू करण्यात आले आहे.

वर नमूद केलेल्या दिनांक ९.७.२००९ रोजी मा.उच्च न्यायालय, औरंगाबाद खंडपीठ यांच्या पूर्णपीठाने दिलेल्या निर्णयानुसार कार्यवाही करण्यासाठी प्रकल्पग्रस्तांच्या नियुक्तीबाबत दिनांक १८.७.२००८ रोजी निर्गमित केलेले परिपत्रक रद्द करणे आवश्यक आहे.

तसेच वर नमूद केल्याप्रमाणे भूकंपग्रस्तांची पदभरतीदेखील ज्येष्ठतायादीनुसार होत असल्याने व ज्येष्ठतायादीनुसार प्रकल्पग्रस्तांना नियुक्ती देण्याचे आदेश मा. पूर्णपीठाने रद्द केल्याने भूकंपग्रस्तांच्या नियुक्त्या देखील जाहिरात देऊन उमेदवाराची पात्रता तपासून स्पर्धापरिक्षेद्वारे गुणवत्तेच्या आधारे करणे आवश्यक आहे. या शिवाय पूर्ण खंडपीठाने त्यांच्या आदेशामध्ये घटनेच्या अनुच्छेद १६ नुसार रोजगारासाठी समान संधी दिल्याची खात्री करणे आवश्यक असल्याचे नमूद केले आहे. त्यामुळे यापूर्वी प्रकल्पग्रस्तांच्या नियुक्तीबाबत दिनांक १८.७.२००८ रोजी निर्गमित केलेले परिपत्रक व तसेच भूकंपग्रस्तांच्या नियुक्तीबाबत दिनांक २७.१०.२००८ रोजी निर्गमित केलेला शासन निर्णय रद्द करणे आवश्यक असून सुधारित आदेश निर्गमित करणे आवश्यक आहे.

शासन निर्णय :

मा.उच्च न्यायालय औरंगाबाद पूर्ण खंडपीठाने (Larger Bench) दिलेल्या दिनांक ९.७.२००९ रोजीच्या निर्णयातील कार्यान्वयीन भाग सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट-१ मध्ये दिलेला आहे. तो थोडक्यात खालीलप्रमाणे आहे.

" प्रकल्पग्रस्तांच्या नियुक्त्या जाहिरातीशिवाय व त्यांची सेवाप्रवेश अर्हता व गुणवत्ता डावलून करता येणार नाहीत. "

वरील निर्णयानुसार आता संदर्भाधीन क्रमांक २ येथील प्रकल्पग्रस्तांच्या नियुक्तीबाबत निर्गमित केलेले दिनांक १८.७.२००८ रोजीचे परिपत्रक व संदर्भ क्र.३ येथील भूकंपग्रस्तांच्या नियुक्तीबाबत निर्गमित केलेला दिनांक २७.१०.२००८ चा शासन निर्णय रद्द करण्यात येत असून प्रकल्पग्रस्तांच्या व

भूकंपग्रस्तांच्या नेमणूक जाहिरात देवून संबंधित पदाच्या सेवाप्रवेश नियमानुसार उमेदवाराची पात्रता तपासून व स्पर्धा परीक्षेद्वारे गुणवत्तेनुसार करण्यात याव्यात.

सर्व मंत्रालयीन विभागांनी त्यांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील सर्व शासकीय/निमशासकीय इत्यादी कार्यालयांना या शासन निर्णयानुसार आवश्यक ती कार्यवाही करण्याबाबतच्या सूचना तात्काळ द्याव्यात.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक २००९१०२७१७२०३५००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(दि. रा. डिंगले)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

राज्यपालांचे सचिव,

मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव,

उपमुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव,

सर्व मंत्री / राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,

मुख्य सचिव,

शासनाचे सर्व अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव,

शासकीय अभियोक्ता, उच्च न्यायालय, औरंगाबाद खंडपीठ, औरंगाबाद,

- * प्रबंधक, उच्च न्यायालय, मूळ न्याय शाखा, मुंबई,
- * प्रबंधक, उच्च न्यायालय, अपिल शाखा, मुंबई,
- * प्रबंधक, महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण, मुंबई,
- * प्रबंधक, लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त, मुंबई,
- * सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई,
- * सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, (विधान सभा) विधानभवन, मुंबई,
- * सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, (विधान परिषद) विधानभवन, मुंबई,
- * सचिव, राज्य निवडणूक आयोग, मुंबई,

सर्व विभागीय आयुक्त

राज्यातील सर्व महामंडळे आणि उपक्रम यांचे व्यवस्थापकीय संचालक,

सर्व जिल्हाधिकारी

सर्व महानगरपालिकांचे आयुक्त

सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,

सर्व मुख्याधिकारी, नगरपरिषदा/नगरपालिका

महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
सर्व मंत्रालयीन विभाग,
मंत्रालयीन विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील सर्व विभाग प्रमुख/ कार्यालय प्रमुख,
सामान्य प्रशासन विभागातील सर्व कार्यासने,
निवड नस्ती
* पत्राने

परिशिष्ट - एक

(शासन निर्णय क्रमांक : न्यायप्र-१००९/प्र.क्र.२०२/०९/१६-अ, दिनांक २७.१०.२००९ चे सहपत्र)

" No doubt, that under the Government Circulars, the Collectors are also required to sponsor the names of eligible candidates to the recruitment authority.

However, since we have already held herein above, that the district-wise reservation is not permissible under the Constitution, the candidates from the other districts, who are project affected persons, would also be entitled to compete with the candidates who are sponsored by the Collector. In the absence of the advertisement, it will not be possible for them to get knowledge about recruitment process initiated in the areas beyond their district. We, therefore, find that in order to ensure the equality of opportunity which is guaranteed in the matter of employment under Article 16 of the Constitution, it would be necessary that the posts reserved for project affected persons are advertised so that all the eligible candidates can submit their applications and get an opportunity to compete with others in their category.

We accordingly answer the issue referred to us, as under :

" That, the project affected persons cannot be appointed without advertising the posts ignoring their qualifications and merit."